

17.9.2024 18. helluntain jälkeisen viikon tiistai

Päivän epistola

”Kiittäkää aina ja kaikesta Jumalaa, Isää, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä. Alistukaa toistenne tahtoon, Kristusta totellen. Vaimot, suostukaa miehenne tahtoon niin kuin Herran tahtoon, sillä mies on vaimonsa pää, niin kuin Kristus on seurakunnan pää; onhan hän seurakunnan, oman ruumiinsa, pelastaja. Niin kuin seurakunta alistuu Kristuksen tahtoon, niin myös vaimon tulee kaikessa alistua miehensä tahtoon. Miehet, rakastakaa vaimoanne niin kuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi henkensä sen puolesta pyhittääkseen sen. Hän pesi sen puhtaaksi vedellä ja sanalla.” (Ef. 5: 20 – 26)

Ensin Paavali kehottaa kiittämään ”aina kaikesta Jumalaa”. Me olemme Jumalan luomia ja pelkästään olemassa olemme on Hänen ansiotaan. Lisäksi me saamme Häneltä Hänen armonsa. Tämä sisältää kaikkea hyvää meitä kohtaan. Ihmisen elämään kuuluvat myös vastoinkäymiset ja sairaudet. Niistäkin Paavali kehottaa kiittämään Jumalaa. Emme aina ymmärrä, mistä ja miksi meidän kielteisiksi kokemamme asiat tulevat. Voi olla, että meidän silmissämme kielteisillä asioilla on meille kuitenkin myönteinen merkitys.

Tässä alkaa Efesolaiskirjeen ohjeet, miten perhekunnan jäsenten on käyttäydyttävä. Samantapaisia ohjeita on Uudessa testamentissa Kolossalaiskirjeessä ja 1. Pietarin kirjeessä. Ne on lainattu kreikkalais-roomalaisesta filosofiasta. Niissä kuvataan kristillisen perhekunnan järjestys hierarkisesti. Voi olla, että tämänkaltaisen järjestelmän kuvaaminen on vastausta sille, että ympäröivä yhteiskunta moitti kristittyjä heidän jäsentensä yhdenvertaisuudesta ja yhteiskunnan rakenteen aliarvioimisesta.

Kreikkalais-roomalaisessa kirjallisuudessa, kuten myös Efesolaiskirjeessä, käsitellään aviomiesten ja aviovaimojen, lasten ja vanhempien, palvelijoiden ja isäntien suhteita sillä tavoin, että toinen on toisen alaisuudessa. Tätä perustellaan kristillisissä teksteissä yhdistäen nämä suhteet Kristuksen ja seurakunnan välisiin suhteisiin. Kristuksen herruus esitetään malliksi miehen olemiselle vaimon pää. Ajatusta laajennetaan tuomalla esille sen rakkauden, joka Kristuksella oli seurakuntaa kohtaan, aina kuolemaan asti. Miehen tehtävä on suojella vaimoan.

Pieni yksityiskohta kannattaa huomata. Kirjoittaja esittää tässä miehen täydellisenä ja rakastavana. Tällöin voidaan sanoa, että ”vaimon tulee kaikessa alistua miehensä tahtoon”. Mutta jos olosuhteet ovat toisenlaiset, mies ei olekaan täydellinen, silloin tämä kohta, vaimon alistuminen kaikessa, ei ole

voimassa. Kristus antoi myös miehille esimerkin kärsivällisyydestä. Hän joutui maanpäällisen elämänsä aikana ja varsinkin kuolemassaan kohtaamaan ihmisten vihamielisyyden ja ymmärtämättömyyden. Myös miehen on oltava nöyrä ja kärsivällinen omaa vaimoaan kohtaan.

Taustalla on vielä muinaisen Lähi-Idän uskontojen jumalien väliset pyhät avioliitot. Kirjoittaja esittää Jeesuksen sulhasena, joka puhdistaa kirkkonsa, oman morsiamensa, kastevedessä, niin että kirkko puettuna myötäjäisiin, voisi asettua Hänen eteensä. Peseminen ”sanalla” voi viitata kasteessa käytettyyn kaavaan tai sen teksteihin.

Päivän evankeliumi

”Jeesus oli noin kolmenkymmenen vuoden ikäinen aloittaessaan työnsä. Hän oli – näin luultiin – Joosefin poika. Joosefin isä oli Eeli, tämän isä Mattat, tämän Leevi, tämän Melki, tämän Jannai, tämän Joosef, tämän Mattitja, tämän Amos, tämän Nahum, tämän Hesli, tämän Naggai, tämän Mahat, tämän Mattitja, tämän Simei, tämän Josek, tämän Joda, tämän Johanan, tämän Resa, tämän Serubbabel, tämän Sealtiel, tämän Ner, tämän Melki, tämän Addi, tämän Kosam, tämän. Elmadam, tämän Er, tämän Joosua, tämän Elieser, tämän Jorim, tämän Mattat, tämän Leesi, tämän Simeon, tämän Juuda, tämän Joosef, tämän Jonam, tämän Eljakim, tämän Melea, tämän Menna, tämän Mattata, tämän Natan, tämän Daavid, tämän Iisai, tämän Obed, tämän Boas, tämän Salma, tämän Nahson, tämän Amminadab, tämän Admin, tämän Arni, tämän Hesron, tämän Peres, tämän Juuda, tämän Jaakob, tämän Iisak, tämän Abraham, tämän Terah, tämän Nahor, tämän Serug, tämän Reu, tämän Peleg, tämän Eber, tämän Salma, tämän Kenan, tämän Arpaksad, tämän Seem, tämän Nooa, tämän Lemek, tämän Metusaleh, tämän Henok, tämän Jered, tämän Mahalalel, tämän Kenan, tämän Enos, tämän Set, tämän Adam, tämän Jumala. Jeesus lähti Jordanilta Pyhää Henkeä täynnä. Hengen johdattamana hän kulki autiomaassa.” (Luuk. 3: 23 – 4: 1)

”Aloittaessaan työnsä” voidaan ymmärtää eri tavoin. Se tarkoittaa aikaa, siis kronologista järjestystä. Se voidaan liittää Galileaan eli paikkakuntaan. Mutta se pitää tässä yhteydessä ymmärtää teologisesti. Hän aloittaa Jumalan lopun ajan uuden ihmisyyden.

”Jeesus oli noin kolmenkymmenen vuoden ikäinen.” Kolmekymmentä on ensinnäkin tasaluku. Se näyttää myös luvulta, jolloin ihminen aloittaa jonkin tärkeän vaiheen elämässään (1. Moos. 41: 46: Joosef; 2. Sam. 5: 4: Daavid).

”Näin luultiin” yhdistää Jeesuksen sukutaulun kertomukseen, kuinka enkeli ilmoittaa Marialle, että

hän on synnyttävä pojan (Luuk. 1: 26 - 38). Siinä esitetään, että Jeesus syntyi neitseestä ja siis Jumalasta. Tämä hienovarainen viittaus kertoo meille sen Vanhan testamentin ajatuksen, että Jumala asioi ihmisten kanssa patriarkaalisen linjan kautta. Joosefin kuuluminen Daavidin sukuun mainitaan myös (Luuk. 1: 27).

Luukkaan ja Matteuksen sukuluetteloissa on eroavaisuuksia. Yksi on se, että Luukas lähtee sukuluettelossaan Jeesuksesta ja menee taaksepäin päätyen aina Jumalaan. Matteus lähtee Abrahamista eteenpäin ja päättyy Jeesukseen. Lisäksi yksityiskohdissa on eroja. Esimerkiksi Luukas on poistanut Salomonin ja laittanut tämän tilalle Natanin. Kuten David, Natankaan ei ollut esikoinen, mutta on valittu julistamaan Jumalan vapaata valintaa ja armoa. Luukas on jo aikaisemmin korostanut Daavidin merkitystä Jumalan pelastussuunnitelmassa (Luuk. 1: 32, 69; 2: 11).

Lupaukset Abrahamille toteutuvat Jeesuksen toiminnassa (Luuk. 1: 54 – 55, 72 – 73). Luettelon lopussa todetaan, että Aadamin isä on Jumala. Kun luettelo alkoi Jeesuksesta ja loppui Jumalaan, niin se kertoo Jeesuksen merkityksen koko ihmiskunnalle. Sukutaulusta paljastuu, miten Aadamista alkanut sukupolvien ketju, joka kulkee Israelin uskon ja lankeemusten historian kautta, on tullut lopulliseen täyttymykseen Jeesuksessa. Jeesus on johtaja niille, jotka kuuluvat Jumalalle, ei lihallisen linjan mukaisesti, vaan joilla on Pyhän Hengen lahja.

Vanhan kirkon ajattelussa yksi syy, miksi Luukas johtaa Jeesuksen Jumalaan asti, on erään epäilyn kumoaminen. Joku saattoi kyseenalaistaa sen, että Jeesus syntyi ilman miehen siementä. Nyt Luukas palaa Aadamiin ja osoittaa, että myös Adam tuli maailmaan ilman miehen siementä. Myös Luukkaan ja Matteuksen luettelon eroavaisuuksista tuotiin esille ja selitettiin Jeesuksen kasvatti-isän Joosefin isän nimen eroavuus. Luukkaan mukaan Joosefin isä oli Eeli, Matteuksen mukaan Jaakob. Selityksen mukaan Jaakob ja Eeli olivat veljeksiä. Eelin kuoltua avioliitossaan lapsettomana Jaakobin velvollisuus lain mukaan oli siittää lapsi, jota pidettäisiin Eelin lapsena. Tämä lankousavioliitto oli yleinen juutalaisilla ja perustui Vanhaan testamenttiin (5. Moos. 25: 5 – 10).

”Jeesus lähti Jordanilta Pyhää Henkeä täynnä”. Tätä ilmaus on harvinainen ja tämän kohdan lisäksi löydämme sen muutaman kerran Apostolien teoista (Ap.t. 6: 5; 7: 55; 11: 24). Tässä Hän on malli kaikille kristityille, joihin kohdistuu jokin uhka. ”Lähti Jordanilta” yhdistää tämän asian Jeesuksen kasteeseen, jossa Hänet osoitettiin Pojaksi ja Palvelijaksi. Kasteessa saatu Pyhä Henki auttaa Häntä kiusauksissa. Autiomaata pidettiin pahojen henkien olopaikkana (Luuk. 8: 29; 11: 24).